

In- of uitschrijven op deze
nieuwsbrief kan via een
seintje naar:
INBO nieuwsbrief
Kliniekstraat 25, 1070 Brussel
T 02 558 18 11 - F 02 558 18 05
nieuwsbrief@inbo.be

Veel bomen, weinig genen: zwarte populier langs de IJzer

De zwarte populier, een typische soort van rivierbossen, is waarschijnlijk de meest zeldzame en bedreigde inheemse boomsoort in België. Langs de Maas en de Dender vind je hier en daar nog een enkel autochtoon exemplaar, maar de meeste staan in het vallei-gebied van de IJzer. In de buurt van Poperinge, Alveringem, Veurne en Diksmuide staan nog enkele honderden zwarte populieren, vooral nabij boerderijen.

Dit lijkt goed nieuws, maar toch ook niet want deze bomen bevatten uiterst weinig genetische variatie. Een genetische studie van 215 bomen bemonsterd op 135 West-Vlaamse locaties toont aan dat er nog slechts twee genetisch verschillende vormen bestaan. Bovendien zijn alle onderzochte bomen vrouwelijk waardoor ze zich uiteraard onderling niet meer kunnen voortplanten. Waarschijnlijk zijn de genetisch identieke bomen, ook klonen genoemd, ontstaan door vermeerdering via het planten van afgezaagde takken (poten) door plaatselijke boeren. Populieren kunnen op deze manier heel eenvoudig worden vermeerderd. Het knotten van populieren en het vermeerderen via poten is een oud Vlaams gebruik. De knotpopulieren bieden schaduw en schuilplaats voor het vee en brand- en geriefhout voor de boer.

Door deze uiterst beperkte genetische variatie is vermenging door de aanplant van niet-streekeigen zwarte populier uit andere valleigebieden een belangrijke eerste stap bij landinrichtingsprojecten die het herstel van rivierbos nastreven. Bij overstromingen fungeert rivierbos als een natuurlijke dijk zodat de aangrenzende percelen worden beschermd tegen wateroverlast. Zwarte populier is hiervoor een uiterst geschikte soort.

An Vanden Broeck, an.vandenbroeck@inbo.be

Stekken en poten van een net geknotte
zwarte populier naast een oude boerderij in
Woesten

Op weg naar natuurherstel aan Achelse Kluis

Langs de grens van Vlaanderen met Nederland steunt het Grensoverschrijdend Ecologisch Basisplan concrete acties om de samenhang tussen de Europese beschermde natuurgebieden aan beide zijden van de grens te versterken. In dit kader vormt het vennengebied aan de Achelse Kluis (noorden van de Limburgse Kempen) een belangrijke schakel om een grensoverschrijdend aaneengesloten complex van schrale graslanden, heide en bos te herstellen. In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos onderzocht het INBO de hydrologische kenmerken en de bodemtoestand van dit gebied met het oog op het herstel van een heidelandschap.

Het studiegebied aan de Achelse Kluis omvat recent uit gebruik genomen akkerland, droge bossen, vennen en relictten van vochtige en droge heide. Het INBO bestudeerde de invloed van drainering en bemesting in het gebied: uit historische bronnen blijkt dat de oppervlakte van de vennen en voedselarme vegetatietypen in het verleden veel groter was dan vandaag. De huidige

nutriëntenrijkdom in de bodem van de voormalige akkers is ook weinig compatibel met de ontwikkeling van heidevegetatie. Onze studie bespreekt de effectiviteit van afgraven en uitmijnen (het onttrekken van fosfaat aan de grond door middel van het oogsten en afvoeren van een gewas zonder fosfaatbemesting) om de fosfaatvoorraad in de bodem van de voormalige akkers naar omlaag te brengen. Er wordt ook aandacht besteed aan het herstel van de waterhuishouding van het gebied en van het vennensysteem. Dit onderzoek vormt een belangrijke stap naar de uitvoering van concrete herstelmaatregelen.

Herr C., De Becker P. & Hens M. (2011). Ecohydrologisch en bodemkundig onderzoek in functie van herstelmaatregelen aan Achelse Kluis. Rapport INBO.R.2011.6, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Cécile Herr, cecile.herr@inbo.be - Piet De Becker - Maarten Hens